

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
55

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner

PAŹDZIERNIK 2018

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Bogdan Podgórski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 5,34

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	6
<i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Światowy rynek zbóż	7
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
III. Polski rynek zbóż	14
1. Zasoby zbóż	14
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
2. Krajowe zużycie zbóż	17
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i>	
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
3. Handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi	27
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
4. Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na rynku zbóż	30
<i>mgr inż. Maria Włodarczyk, mgr inż. Marzena Trajer</i>	
<i>Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	
5. Ceny zbóż na krajowym rynku	33
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
Aneks	36

REASUMPCJA

W sezonie 2017/18 zmaleły nadwyżki podaży nad popytem na światowych rynkach. W wyniku tego, w drugiej połowie sezonu ceny zbóż były wyższe niż rok wcześniej, a zapasy końcowe zmaleły o 4,1% do 498 mln ton. Pomimo spadku, zapasy nadal utrzymują się na bezpiecznym poziomie.

W sezonie 2018/19 w światowym bilansie zbóż przewiduje się dalszą, redukcję nadwyżek podaży ogółem. Pomimo niewielkiego wzrostu zbiorów, niższy stan zapasów spowodował zmniejszenie podaży całkowitej o 0,6% do 2,58 mld ton, co przy wzroście zużycia o 1,8% do 2,13 mld ton i obrotów handlu zagranicznego o 1,8% do 371 mln ton, spowoduje dalszą redukcję zapasów o 10,4% do 446 mln ton, w tym o 16,1% do 132 mln ton u głównych eksporterów.

W 2018 r. w Polsce zbiory zbóż szacuje się na 26,7 mln ton, tj. o około 16% mniej niż w 2017 r. Spadek wynikał z niższych, na skutek suszy, plonów. W porównaniu z poprzednim rokiem zma-

łała produkcja wszystkich zbóż, w tym najbardziej pszenżyta, owsa i pszenicy. Susza oraz trudne warunki w okresie zbiorów przełożyły się na słabszą niż przed rokiem jakość ziarna.

W sezonie 2018/19 znacznie zmaleły krajowe zasoby zbóż (spadek o 11,4% do 32,1 mln ton), a całkowite zasoby (z uwzględnieniem prognozowanego salda obrotów handlu zagranicznego) mogą się zmniejszyć o ponad 10% do 34,5 mln ton. Zużycie krajowe przewidziane jest na 28,5 mln ton, czyli o 1,3% więcej niż w sezonie 2017/18. Znacznie zmaleje eksport, a do zbilansowania rynku niezbędny będzie wzrost importu. Rozchody ogółem w bilansie zbóż mogą się zmniejszyć o około 4%, a zapasy końcowe o ponad 51% do 2,7 mln ton.

W 2017 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemiatów zbóż. W ślad za tym zwiększyła się produkcja większości przetworów zbożowych, z wyjątkiem mąk żytnich i wyrobów ciastkarskich, których produkcja zmaleła

oraz makaronu (stabilizacja produkcji). W 2018 r. przewiduje się dalsze zwiększenie przemiatów i produkcji większości wyrobów zbożowych. Sytuacja ekonomiczno-finansowa całej branży była dobra. Wynik finansowy po opodatkowaniu był dodatni, a rentowność netto wyższa od średniej w przemyśle spożywczym.

W sezonie 2017/18 pogorszyły się wyniki handlu zagranicznego zbożami i produktami zbożowymi. Dodatnie saldo obrotów handlowych wyniosło 1,70 mld EUR wobec rekordowych 1,99 mld EUR w sezonie poprzednim. Spadek nadwyżki wynikał z mniejszego eksportu ziarna.

W sezonie 2018/19 należy spodziewać się spadku obrotów w eksporcie ziarna i produktów przemiatu. Wzrost przewiduje się wyłącznie w eksporcie produktów wtórnego przetwórstwa, ale jego dynamika może się obniżyć. W imporcie przewiduje się umiarkowany wzrost obrotów. Dodatnie saldo handlu zagranicznego zbożami i ich przetworami może zmniejszyć się do ok. 1,5 mld EUR.

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 szacunek	2018/19 prognoza	2018/19 2017/18
Zapasy początkowe	10704	9437	8974	6357	4456	5537	124,3
Areal uprawy	7368	7377	7420	7292	7505	7793	103,8
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,41	80,5
Produkcja	28302	31792	27897	29687	31778	26569	83,6
Import	2134	1955	2342	2816	2242	2365	105,5
Ogółem zasoby	41140	43184	39213	38861	38476	34472	89,6
Zużycie krajowe:	26006	26937	26716	27011	28085	28451	101,3
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4834	4794	99,2
- wysiew	1710	1707	1724	1708	1767	1782	100,9
- zużycie przemysłowe	2489	2521	2409	2597	2905	2895	99,7
- spasanie	15319	16171	16265	16448	17186	17730	103,2
- straty i ubytki	1486	1565	1426	1406	1393	1250	89,7
Eksport**	5697	7273	6140	7394	4854	3300	68,0
Zapasy końcowe***	9437	8974	6357	4456	5537	2720	49,1
Zapas/zużycie (%)	36,3	26,2	23,8	16,5	19,7	9,6	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

***) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencji ziarna

****) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB

Przewiduje się, że eksport zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna* może wynieść 3,3 mln ton, wobec 4,9 mln ton w sezonie 2017/18, a import 2,4 mln ton wobec 2,2 mln ton.

Na początku sezonu 2018/19 (lipiec-sierpień 2018 r.) ceny zbóż na krajowym rynku dynamicznie rosły, co wynikało ze znacznie mniejszej podaży ziarna z nowych zbiorów. Dynamika tego wzrostu zmalała dopiero w połowie września 2018 r. W sierpniu 2018 r., w porównaniu z czerwcem 2018 r., najbardziej podrożały pszenica (o 9,6% do 752 zł/t) i żyto (o 7,9% do 627 zł/t). Wyraźnie mniejsza

* Aneks 1. Tabele 1-8.

była dynamika wzrostu cen jęczmienia i kukurydzy, które wzrosły odpowiednio o 5,2 i 5,5% do 689 i 708 zł/t. W porównaniu z poprzednim miesiącem w sierpniu 2018 r. zboża podrożały od 4 do 11%. W stosunku do cen z sierpnia 2017 r., pszenica, żyto i jęczmień były od 14 do 18% droższe, a kukurydza minimalnie staniała (spadek o 1,1%).

W kolejnych miesiącach sezonu 2018/19 na krajowym rynku zbóż należy się spodziewać osłabienia dynamiki wzrostu cen pszenicy i żyta oraz stabilizacji bądź spadku cen jęczmienia. Ceny kukurydzy w miarę postępu zbiorów mogą się zmniejszyć, a od listopada ponownie

rosnąć. Wzrostowe ruchy cen mogą się zakończyć na przełomie I i II kwartału 2018 r. Krajowe ceny zbóż mogą być średnio od 10 do ponad 20% wyższe niż w sezonie 2017/18.

W IV kwartale 2018 r. średnia cena pszenicy może wynieść 760-810 zł/t (pszenica paszowa – 740-790 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 790-840 zł/t), a żyta 670-720 zł/t. W końcu sezonu (II kwartał 2019 r.) pszenica może kosztować średnio 790-840 zł/t (paszowa 770-820 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 810-860 zł/t), a żyto 690-740 zł/t. Ceny kukurydzy mogą być 10-15% niższe od cen pszenicy paszowej.

SUMMARY

The 2017/18 season was featured with declining surpluses of grain on the world market. Reflecting that cereal prices in the second half of the season exceeded the level reported in the preceding season and carryover stocks declined by 4.1% to 498 million tons. Despite the decline the stocks were at a safe level.

In the 2018/19 season a further reduction of surpluses is expected. Despite a slight increase in crops, lower inventories led to a decline of total supply by 0.6% to 2.58 billion tons. The disappearance is forecast 1.8% up on the previous season at 2.13 billion tons and foreign trade 1.8% up at 371 million tons. Therefore carryover stocks are expected 10.4% down at 446 million tons, including a 16.1% decline to 132 million tons in 5 major exporting countries.

In 2018 cereal crops in Poland are estimated at 26.7 million tons, i.e. ca 16% down on 2017, which reflected a draught and thus a deep decline in yields. The decline concerned all types of cereals, particularly triticale, oats and wheat. The draught along with difficult conditions during harvest resulted in a poor quality of grain.

In the 2018/19 season domestic supply of cereals declined by 11.4% to 32.1 million tons. Total supply (taking into account the balance of foreign trade) would decline by over 10% to 34.5 million tons. Domestic use of cereals in the 2018/19 season is forecast 1.3% up on the previous season at 28.5 million tons. A deep decline in export is expected and a rise in imports would be necessary to balance the market. Total disappearance is forecast ca 4% down, while carryover stocks are to contract by 51% to 2.7 million tons.

An upward tendency in cereal milling was continued in 2017. It resulted in a growth of the production of most of cereal products, except of rye flour, cookies (decline) and pasta (stabilisation). In 2018 a further increase in millings and the production of cereal products is forecast. The economic situation of the whole branch was stable. It generated positive financial results and profitability at net level exceeded the average for the entire food industry.

In the 2017/18 season the results of Polish foreign trade deteriorated. The surplus totalled 1.70 billion EUR, versus record 1.99 billion EUR in the previous

season. The deterioration resulted from declining exports of grain.

In the 2018/19 season the exports of grain and the products of primary cereal processing are expected to decline. Only the exports of processed cereal products are forecast to decline. On the other hand a moderate decline is forecast in imports. The surplus in foreign trade is likely to decline to ca 1.5 billion EUR. Exports of cereals and cereal products* are forecast at 3.3 million tons (in terms of grain) versus 4.9 million tons in the previous season and import at 2.4 million tons versus 2.2 million tons.

At the beginning of the 2018/19 season (July-August 2018) domestic prices were subject to a dynamic rise, which reflected very low supplies from new crop. The rise faded out barely in mid-September 2018. In August 2018 as compared to June 2018 the highest increase concerned the prices of wheat (by 9.6% to 752 PLN/t) and rye (by 7.9% to 627 PLN/t). The growth of barley and maize (corn) prices was considerably lower (respectively by 5.2 and 5.5% to 689 and 708 PLN/t). When compared to July 2018 cereal prices in

* See Annex 1. Tables 1-8.

August 2018 increased by 4 to 11%. On year to year basis most of the cereal prices increased by 14 to 18%, only the prices of maize (corn) negligibly declined.

Over the coming months of the 2018/19 season the growth rate of wheat and rye prices on the domestic market is likely to decline, while the prices of barley would stabilise or decline. The prices of maize (corn) as new crop will be more

available are also expected to decline and then rise again from November 2018. Upward tendencies will disappear at the break of the 1st and the 2nd quarter of 2019. Domestic prices can exceed the level reported for the 2017/18 season by some 10-20%.

At the end of IV quarter of 2018 average price of wheat is expected at PLN 760-810 per ton (PLN 740-790 per ton of

feed wheat and PLN 790-840 per ton of breadmaking wheat) and average price of rye at PLN 670-720 per ton. At the end of the 2018/19 season (II quarter of 2018) wheat price is forecast at PLN 790-840 per ton (PLN 770-820 per ton and PLN 810-860 per ton respectively of feed and breadmaking wheat) while those of rye at PLN 690-740 per ton. Maize prices are likely to fluctuate some 10-15% below the prices of feed wheat.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17	2017/18 estimation	2018/19 forecast	2018/19 2017/18
Opening stocks	10704	9437	8974	6357	4456	5537	124,3
Area sown	7368	7377	7420	7292	7505	7793	103,8
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,41	80,5
Crops	28302	31792	27897	29687	31778	26569	83,6
Imports	2134	1955	2342	2816	2242	2365	105,5
Total supply	41140	43184	39213	38861	38476	34472	89,6
Domestic use	26006	26937	26716	27011	28085	28451	101,3
- food	5002	4973	4892	4852	4834	4794	99,2
- seeds	1710	1707	1724	1708	1767	1782	100,9
- industrial uses	2489	2521	2409	2597	2905	2895	99,7
- feed	15319	16171	16265	16448	17186	17730	103,2
- wastes and losses	1486	1565	1426	1406	1393	1250	89,7
Exports**	5697	7273	6140	7394	4854	3300	68,0
Carryover stocks***	9437	8974	6357	4456	5537	2720	49,1
Stocks/use ratio (%)	36,3	26,2	23,8	16,5	19,7	9,6	x

*) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

***) Including cereal products in terms of grain

****) Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek ryb (29) • październik 2018,
2. Rynek mięsa (55) • październik 2018,
3. Rynek rzepaku (54) • październik 2018,
4. Rynek ziemniaka (45) • listopad 2018,
5. Rynek wyrobów alkoholowych (6) • listopad 2018,
6. Popyt na żywność (19) • listopad 2018,
7. Rynek owoców i warzyw (53) • grudzień 2018,
8. Rynek cukru (46) • kwiecień 2019,
9. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (49) • kwiecień 2019,
10. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (46) • kwiecień 2019,
11. Rynek mleka (56) • maj 2019,
12. Rynek drobiu (55) • maj 2019,
13. Rynek zbóż (56) • maj 2019,
14. Rynek mięsa (56) • czerwiec 2019.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2018 r. (2 numery) wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2018 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>